

Georges Cristinel- un arhitect care face tranziția

Teză de doctorat – Rezumat

pentru obținerea titlului științific de doctor la

Universitatea Politehnică Timișoara

în domeniul de doctorat Arhitectura

autor arh. _Dan Idiceanu-Mathe

conducător științific Prof.univ.dr.arh. Teodor O. Gheorghiu

luna 03 anul 2019

1. Introducere în subiect/Tema tezei

În ultimii ani, are loc o recuperare a arhitecturii post-1947. Subiectul inițial al acestei teze de doctorat a fost producția de arhitectură și arhitecții din perioada aceasta, 1947-1965, arhitectura de după război în zona Transilvania și Banat.

Încercarea de a genera o imagine a producției de arhitectură pe baza studiilor și a activității de pe teren, desfășurată în zona Transilvaniei Centrale și de Sud și Banat/Arad, a dus la descoperirea și punerea unei întrebări legate de cine, ce și cum a proiectat și mai ales ce anume s-a construit în acest areal.

În perioada 1947-1965, producția de arhitectură este realizată de trei generații de arhitecți, cu trei modalități de abordare diferite și trei perioade de vârstă diferite, un element clar descris și structurat pe tot arealul României. Generația arhitecților crescuți înainte de Primul Război Mondial, și maturizați în Interbelic, generația arhitecților crescuți și formați în interbelic, și generația foarte nouă a arhitecților formați în primii ani de după al doilea război mondial. În perioada interbelică, arhitectura din zona Transilvania/Banat este puțin studiată și puțin accesibilă, neexistând publicații specifice pentru această perioadă. Astfel, din punct de vedere istoric, în zona Transilvania/Crișana/Banat au loc evenimente marcante: formarea României mari, apariția universităților, întărirea statului român în zona nou devenită România. Noua organizare statală conduce la un program de afirmare și re poziționare în *Noile Teritorii* a valorilor statului unitar român.

În cadrul acestei teze, definesc drept *Noile teritorii* arealul Transilvaniei, al Crișanei și al Banatului. Accentul cade pe teritoriile care au revenit României după Conferința de pace de la Paris din 1919 și Marea Unire de la Alba-Iulia, înfăptuită în urma Primului Război Mondial, teritorii care au aparținut mai înainte Imperiului Austro-Ungar.

Conform studiilor de până acum, s-ar putea crede că în această zonă nu s-a întâmplat nimic important sub aspect arhitectural. Totuși, producția de arhitectură din această zonă este spectaculoasă atât după 1918, cât și după 1947. Este o producție specifică, de întâlnire a doua culturi, est și vest, într-un melanj de naționalități.

În zona Transilvaniei, Banatului și Crișanei, avem de-a face cu o producție de arhitectură importantă în toate orașele mari: Cluj, Sibiu, Brașov, Târgu-Mureș, Deva, Hunedoara, Timișoara, Arad, Oradea, Satu-Mare, iar arhitecții care au construit edificii în aceste orașe sunt destui și dintre cei mai cunoscuți.

O caracteristică foarte interesantă a producției de arhitectură este faptul că în zona menționată se întâlnesc și evoluează două mentalități diferite, și anume: arhitectul școlit la Viena sau Budapesta la finalul secolului al XIX-lea, crescut în Transilvania, de etnie română sau

maghiară (Kós Károly, Pakei Lajos, Molnar Elemér sau V. Salvanu, în Cluj; Székely László, Victor Vlad, în Timișoara, Arad), și arhitectul de dincolo de Carpați, educat la București sau Paris, cu bagaj cultural de sorginte franceză (Georges Cristinel, Ion D. Traianescu, Socolescu, N. Georgescu, V Șmighelski etc.). Pe parcursul deceniului 20, piața se va îmbogăți cu tot mai mulți arhitecți din zona României vechi.

Analiza ar putea urma două direcții generale. Prima este cea a arhitecților și personalităților lor, a vieții lor de zi cu zi și a relațiilor care s-au dezvoltat între ei. Ar fi o atitudine de pagină mondenă a unui ziar de epocă. În acei ani, arhitecții se puteau număra pe degetele de la o mână și se cunoșteau toți între ei, activând, în mare parte, în zona serviciilor tehnice ale primăriilor orașelor și în același timp, pentru unii dintre ei, în privat. De exemplu, se pare că între Kós Károly și Cristinel s-a stabilit o relație de prietenie în anii 1925-1930-1935. Am descoperit o scrisoare scrisă de Kós Károly unui beneficiar, legată de o casă construită pe dealul Cetățuiei din Cluj de către Kós, în care se povestește despre Cristinel¹.

A doua direcție, mult mai clară și asumată poate programatic, este cea a programelor dezvoltate în vremea respectivă în arealul delimitat mai sus.

Statul român și-a propus să genereze o imagine oficială în zona nouă, pentru a consolida noua organizare. Ideile au fost susținute și generatoare de realitate prin Regele Ferdinand, încă dinaintea Primului Război Mondial. Programele pe care s-a lucrat sunt împărțite în două ramuri: laică și religioasă.

Din punct de vedere laic, s-au generat construcții cu mare vizibilitate:

- clădiri oficiale: sedii județene
- clădiri de învățământ
- clădiri universitare
- spitale și sanatorii
- clădiri sportive
- structuri comemorative militare.

În ceea ce privește ramura religioasă, statul român a susținut Biserica Ortodoxă prin construirea de biserici care să promoveze ideea de biserică națională. În acest scop, a sprijinit un program de construire prin concursuri de arhitectură în orașele mari: Cluj, Timișoara, Târgu-Mureș, Satu-Mare, Mediaș etc.

Important și interesant este faptul că acces la lucrări majore au avut, în general, arhitecții din România Mare, bucureșteni precum Cristinel, Traianescu, Șmighelschi, Ivănescu, Antonescu, ca să-i pomenim doar pe câțiva dintre ei, în detrimentul unor arhitecți zonali, care erau deja activi pe piața de arhitectură a Ardealului. Din zona Banat Transilvania, arh. Victor Vlad, arhitect-inginer, a reușit să proiecteze multe edificii importante printre care și Catedrala din Tg-Mureș.

În perioada interbelică, organizarea meseriei de arhitect s-a desfășurat sub auspiciile Societății Arhitecților Români, care avea puțini membri din *Noile teritorii*. În tabelul național din 1933, de exemplu, sunt menționați doar 17 arhitecți răspândiți de la Satu-Mare până la Timișoara.²

Al Doilea Război Mondial este resimțit în teritoriu ca un eveniment, să spunem, puțin perturbator, întrucât activitatea de proiectare și construcții continuă. Surprinzător, în plin război se finalizează, printre altele, Mausoleul de la Mărăști și cel de la Mărășești, între 1941 și 1942; sau „Casa cu Fete” din Timișoara din 1944 existând, din vremea respectivă, și dosare de autorizare a diferite edificii, mai ales private, în Timișoara, Cluj sau Sibiu.

Anii de după al Doilea Război Mondial sunt marcați de încercări de construire în sistem sovietic, până la un punct pe baza discursului ținut de Hrușciiov în 1956, apoi de afirmare a

¹ E vorba despre casa sculptorului Eugen (Jeno) Szervátiusz, Str Șerpuitoare nr 61, Cluj, proiectată de Kos Karoly, relatare într-un articol în ziarul Adevărul de Cluj din 2011

² Tabloul Arhitecților diplomați, Ministerul Educației naționale, 1933, Ed Atelierele Grafice SOCEC&Co SA, București.

unui program specific. Aici e interesant modul specific de abordare, încercările de afirmare a unei arhitecturi specifice, în special după 1955.

Ideea tezei de față este de a-l folosi pe arhitectul Georges Cristinel ca un fir roșu în *conceptul de arhitect care face tranziția*. Este un arhitect a cărui producție se întinde pe aproape 50 de ani, din 1915 până în 1960. El trece prin trei perioade definitorii pentru un arhitect de succes respectiv pentru istoria construirilor, pe tot arealul României. Prin munca și atitudinea sa, generează o imagine a României și arhitecturii românești din perioada sus-menționată.

Conceptul de tranziție este utilizat în cel puțin două sensuri. **Primul** este de a face trecerea prin perioade istorice diverse, cu caractere specifice, diferite (major) între ele, în care un arhitect supraviețuiește profesional adaptându-se. Cristinel este ca o urna funerară egipteană, în care se adună esența unui arhitect în acest caz, și care trece de la Transilvania la București, de la un client gen Regina Maria sau Mitropolitul Bălan, la statul comunist, de la o organizare profesională sub forma de firmă proprie și drept de semnătură, la un institut de proiectare comunist (IPIU-București). **Al doilea**, sens mai arhitectural poate, este de a prezenta produsul de arhitectură al unui profesionist care s-a adaptat timpurilor, curentelor, modernizării, tehnologiilor, clienților diverși, conceptelor culturale diverse și care reușește să fie prolific și profesionist de-a lungul a 40 de ani de carieră, cu rezultate importante. Acest obiectiv prilejuiește și definirea epocilor și conturarea curentelor de arhitectură, descoperind câte ceva din modul de organizare a vieții profesionale, organizații, legislație, sisteme financiare, clienți într-o perioadă de schimbări marcante în viața României.

Prin prisma proiectelor pe care le-a construit Cristinel, se remarcă momente dramatice în perioada Primului Război Mondial pe linia frontului Mărăști-Mărășești-Oituz. Arhitectul s-a implicat în Mausoleul de la Mărășești, un proiect început cu un concurs de arhitectură, urmat de un scandal în breaslă și de un șantier care a durat aproximativ 15 ani, din rațiuni financiare, la fel de valabile atunci ca acum.

În același timp, Cristinel este implicat în proiectul Catedralei de la Cluj și al mai multor șantiere din Transilvania, de biserici — Biserica Mănăstirii Sâmbăta de Sus de exemplu, sau șantiere pentru clienți bancari din Sibiu, Cluj, Brașov și București. Se ocupă și de proiecte publice, ca Halele Alimentare din Călărași sau Liceul de Băieți Carol din Sibiu.

Participarea sa la proiecte de mare anvergură și durată este concretizată în proiectarea și urbanizarea orașului Câmpia Turzii, unde se ocupă de dezvoltarea Fabricii de sârmă din anii 1930 până în anii 1960, când aceasta va deveni combinat. Implicarea lui Cristinel se face de la locuințe de muncitori până la biserica din oraș sau laminoare industriale și clădiri mai puțin importante din punct de vedere arhitectural, ca un apeduct pentru devierea râului Racoș, în 1950.

Cristinel, absolvent de Beaux-Arts, Paris, în 1911, își începe practica de arhitectură în biroul lui Ernest Doneaud și Ștefan Burcuș. La începutul anilor '20, se asociază cu Constantin Pomponiu, care era cu 20 de ani mai în vârstă decât el, dar avea o largă paletă relațională; lucrează împreună cu acesta până în anul 1927.

Continuă pe cont propriu, cu un birou de o dimensiune rezonabilă, cu multe proiecte răspândite în toată țara, până la al Doilea Război Mondial. În 1948, îl găsim pe șantierul de la Câmpia Turzii sau, între 1948-1952, în IPIU³; de acolo se transferă la IPCMC⁴, unde lucrează până în 1961, ca șef de birou. După al Doilea Război Mondial, este implicat în construcția socialistă în domeniul arhitecturii industriale, perioadă din care merită amintit Institutul de Cercetări Textile din București sau Electronica din Băneasa-București.

E important de remarcat că un arhitect pornește pe un drum caracterizat de o clientelă cu un anumit tip de cultură, el fiind de factură clasică, absolvent de *Beaux-Arts* Paris, trece prin Primul Război Mondial, care îl marchează, participând activ la el, se înregimentează în stiluri

³ IPIU. – Institutul de Proiectări Industriale

⁴ IPCMC – Institutul de proiectare și cercetare în construcții și materiale de construcții

de arhitecturale ca neoromânesc, art déco și modernism, ajunge să facă, pe alocuri, neoclasicism și încheie cu experiențe industriale.

La fel de importantă este participarea lui, alături de arhitecții Florea Stănculescu și Ștefan Peternelli, în anii 1919-1927, la studii aprofundate de arhitectura rurală — relevee și desene în zona rurală din Transilvania, Banat și Bucovina, care ajung să-l influențeze în discursul arhitectural, mai ales la nivel de locuire mică.

1.2 Obiectivele cercetării

Țelul tezei a fost de a genera imaginea producției de arhitectură a lui Cristinel, integrată în spațiul și timpul contemporan fiecărei perioade. Tot odată am dorit să evidențiez modul de abordare și relaționare atrăgând atenția asupra unora dintre cele mai mediatizate și cunoscute proiecte din epoca interbelică dar și asupra modificărilor de abordare personale date de schimbările istoriei.

Proiectele de arhitectura au un tipic de elaborare pe care îl aplicăm la fel și astăzi, începând de la comandă și tema de proiectare până la obiectul finit care trece prin procese complexe de la mintea arhitectului până la buzunarul clientului.

Am încercat să prezint și să explicitez punând în contextul fiecărui proiect etapele lui de evoluție, explicând produsul finit prin demersurile pas cu pas, integrate într-un discurs de analiză în curentele epocii.

1.3 Metoda de cercetare

Pentru a genera imaginea producției de arhitectură a unei persoane, producție suprapusă peste grila epocii și realității construite din fiecare perioadă, cu obiectivul de a pune în evidență elemente de epocă importante, am pornit de la descrierea temei generale. Matricea istoriei este tratată pentru a defini elementele definiției și trăsăturile epocii în care lucrează un arhitect, cu caracteristicile ei politice, economice și culturale. Definirea contextului s-a făcut în funcție de studiile existente.

Au fost consultate arhivele naționale din Focșani, Brăila, Timișoara, Sibiu, Cluj-Napoca și București, arhivele Mitropoliei Ardealului, precum și ale Mitropoliei Vadului, Feleacului și Clujului. Au fost consultate arhivele IPIU și IPCMC din București, Arhivele revistei „Arhitectura” și fondul Uniunii Arhitecților din România.

Studiile de teren au presupus deplasări în diferite locuri din țară, urmărind producția de arhitectură a lui Cristinel, care se întinde pe diagonala Oradea-Călărași. S-au parcurs peste 5.500 km în perioada de cercetare în care am descoperit și inventariat diferite „case”.

Din păcate, nu am găsit o arhivă personală rămasă în urma producției de arhitectură a lui Cristinel. Urmași direcți nu există, el neavând copii, iar toate spațiile în care acesta și-a avut biroul, unele dintre ele chiar proprietatea lui, au fost naționalizate. Rudele sale de gradul al doilea încearcă să recupereze apartamentul pe care acesta l-a deținut în București și în care a locuit din 1949 și până în 1961, pe Calea Floreasca nr. 42.

În baza CV-ului profesional descoperit am încercat să întregesc o imagine a producției de arhitectură deja existentă, care conținea proiectele cunoscute ale Catedralei de Cluj, Colegiul Academic din același oraș, sau sediile Prima Ardeleană din Sibiu sau Generala din București respectiv Mausoleul de la Mărășești. Am luat la rând proiectele, cautându-le, exemplificându-le, descoperind construcții noi, aprofundând și argumentând proiectele deja cunoscute.

Analiza lor s-a făcut punând alături proiectul și obiectul construit acolo unde am găsit

informații.

1.4 Structura tezei

Informațiile prezentate în această teză sunt structurate în trei părți:

Prima parte (Capitolul 1), cu caracter general, stabilește cadrul teoretic în care se desfășoară cercetarea, prezentând contextul producției de arhitectură și investigând discursul de arhitectură de la începutul sec al XX-lea până în anii 1960, cu referiri la contextul internațional.

A doua parte, cu caracter specific (Capitolul 2), este axată pe opera arhitectului Georges Cristinel.

A treia parte (capitolele 3, 4, 5) prezintă trei studii de caz, o aprofundare detaliată a unor proiecte majore, la care a lucrat Cristinel.

La final, Capitolul 7 este bibliografia arhitectului, unde prefer să-l las pe el să se exprime direct și nemijlocit, încercând doar să structurez și să coroborez informațiile pe care le-am descoperit.

Capitolul 8 este dedicat concluziilor și contribuțiilor personale.

Conținutul tezei este organizat astfel:

- **Capitolul unu** — Introducere, prezentarea subiectului, cu argumente legate de alegeri, obiective și metode de cercetare analizate.
- **Capitolul doi Context istoric și stilistic european și românesc** tratează cele trei mari perioade care au marcat arhitectura României din 1900 până în 1960. Este o punere în context a operei arhitecturale generate pe parcursul a 60 de ani de creație, definirea stilului național, perioada interbelică a unui discurs generalizat art déco, cu accente moderniste pure, și anii de după 1947, când totul se recalibrează și se lucrează sub influența sovietică.
- **Capitolul trei** este descrisă activitatea profesională a arhitectului Georges Cristinel. Realizările arhitectului sunt prezentate după tipul de funcțiune, a listei de proiecte realizate de el în decurs de 40 de ani de carieră, pe teritoriul României, din perioada interbelică până după cele două războaie mondiale. Cele patru subcapitole sunt tratate în detaliu clădiri cunoscute și necunoscute răspândite în arealul României. Subcapitole
 - Primul Război Mondial
 - Biserici
 - Locuire
 - Clădiri pentru bănci/învățământ și funcțiuni publice
 - Cladiri industriale dupa 1947

Subcapitolul dedicat Primului Război tratează linia de mausolee construite în amintirea eroilor căzuți, punând accent pe Mausoleul Soveja proiectat de către Cristinel.

Acest capitol se întrecește cu studiul de caz al mausoleului de la Mărășești.

Subcapitolul Biserici, tratează cele 12 proiecte de biserici proiectate de Cristinel. Astfel am discutat și analizat proiectele și evoluțiile Catedralei din Cluj, a bisericii Ortodoxe Sf. Nicolae din Cluj, a capelei Mitropoliei Ardealului de la Sibiu, a Bisericii Brâncoveanu a Mănăstirii Sâmbăta de Sus, a Bisericii Ortodoxe din Orăștie, a celei din Blaj, precum și biserica Lazaret din Sibiu și Biserica Ortodoxă din Câmpia Turzii. Acestea sunt exemplificate cu proiecte găsite în arhive și cu fotografii de epocă și contemporane.

Subcapitolul Locuire prezintă proiectele cu tema locuirii mici și mari elaborate de arhitect în arealul transilvan și București. Sunt prezentate case cu arhitectura neoromânească din București precum și câteva vile din Cluj și Sibiu.

Locuirea mare, colectivă prezintă și detaliază mai multe imobile realizate la București, Sibiu și Cluj, în perioada interbelică pentru societăți de asigurare.

Subcapitolul Bănci/Învățământ/Publice prezintă proiecte de clădiri cu funcțiunile pomenite mai sus. Sunt tratate Banca Crissoveloni de la Brăila, Banca Albina, din București în cele două ediții ale acestui proiect 1929 respectiv 1944. Pe subiectul învățământ sunt tratate 5 proiecte printre care Colegiul Universitar din Cluj și Școala „Andrei Șaguna” din Sibiu. Ca și proiect public am descoperit un foarte frumos proiect de hală alimentară din 1933 la Călărași.

Primele trei capitole ale tezei creează o imagine clară a creației arhitectului Cristinel, în trecerea lui prin trei mari perioade de schimbări politice și de discurs politic în perimetrul României mari.

Următoarele trei capitole prezintă trei studii de caz.

- **Capitolul patru** – studiu de caz al satului Mărăști, județul Vrancea, este un studiu detaliat al proiectelor și lucrărilor efectuate în perioada 1918-1945. Satul Mărăști este un sat martir, datorită situației în care s-a aflat în linia frontului în vara lui 1917. Aici, într-o perioadă scurtă de timp, s-a proiectat și organizat un sat întreg cu obiective importante, ca biserica și școală, totul în ideea stilului național. S-au elaborat un număr de 18 case neoromânești, biserică, han, școală și un mausoleu. Proiectul de modernizare a cuprins și un sistem de alimentare cu apă și rețea de curent electric toate realizate în anii 1922-1927, respectiv 1935-1938.
- Per ansamblu satul Mărăști este o construcție fără corespondent la nivel național și internațional în arhitectura anilor 1920. Este o încercare programatică, asumată de a genera o comunitate funcțională, regenerată, cu toate elementele de la școală până la biserică, păstrând caracterul inițial al satului tradițional pe care s-au greșit câteva gânduri organizatoare
- **Capitolul cinci** este studiul de caz al evoluției ideii de Biserică Națională Mărășești, de la stadiul de proiect de concurs, până la stadiul de obiect construit și inaugurat. Este un demers întins pe durata a 15 ani, cu schimbări ale discursului de arhitectură destul de importante, care surprind evoluția de la proiect la realizare. Discutăm, poate, despre cel mai important și mediatizat obiect de arhitectură din epoca interbelică.

Am făcut o analiză din stadiul de proiect de concurs, împreună cu scandalul din epocă, până la soluția realizată inițial, în 1924. Ulterior în 1935 la presiunile societății proiectul este continuat în virtutea noilor politici de afirmare națională, într-o manieră modificată, într-un stil art déco, care pune în valoare obiectul și promenada.

- **Capitolul șase**, studiul de caz al orașului Câmpia Turzii, pune în valoare munca de 30 de ani depusă de Georges Cristinel în relația cu Ionel Floașiu și ulterior acesteia, după 1945, când s-au continuat lucrările de pe platforma industrială. Avem de-a face cu un efort prelungit, la finalul căruia, cu concursul directorului combinatului de la Câmpia Turzii, s-a obținut o platformă industrială completă și un oraș funcțional, cu locuințe sociale, policlinică și alte dotări urbane sportive și culturale, pentru dezvoltarea „multilaterală” a comunității muncitorilor⁵ (sic!).
- **Capitolul șapte** se prezintă, în facsimil, CV-ul lui Cristinel, aflat în arhiva Uniunii Arhitecților din România. Acest CV, precum și un memoriu de activitate. Se face o

⁵ Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la congresul al XIV-lea.

trecere asupra producției generale, asupra modului de exercitare a profesiei de arhitect înainte de 1847 și după 1947.

Capitolul opt este un capitol de final în care sunt prezentate concluziile și considerațiile finale asupra descoperirilor tezei. Tot odată sunt prezentate contribuțiile personale.

Concluzii

Activitatea arhitectului George Cristinel se întinde pe o perioadă întinsă între 1912-1960, o carieră de aproape 50 de ani.

Activitatea profesională s-a desfășurat în mai multe forme de organizare profesională precizate în capitolul 7, per ansamblu aducând o producție cunoscută până la acest moment de

- 31 de vile urbane
- 17 locuințe colective, mixte sau simple
- 12 biserici
- 6 clădiri de învățământ
- 3 clădiri culturale
- 1 hală alimentară
- 3 arene sportive
- 15 clădiri industriale Câmpia Turzii
- 8 uzine/fabrici pe care le Sistematizează.

Proiectele elaborate se întind în Câmpia Turzii, Cluj-Napoca, Oradea, Beiuș, Brașov, Sibiu, Sâmbăta de Sus, Aiud, Vad(jud Brașov), Bazna, București, Călărași, Mărăști, Mărășești, Soveja, Iași, Pui (Hunedoara), Mediaș, Orăștie.

Integrarea stilistica

Perioada anilor 1920-1928 este dedicată stilului național din punct de vedere al exprimării. Volume de acces exprimate, logii, turnuri ieșite din volumul general, colonade cu fusuri clasice, detalieri de încadrări și ferestre.

Anii 1928-1930 se remarcă o perioadă de tranziție spre o exprimare modernistă în care elementele definitorii ale stilului național, ca și pridvorul, acoperișul jucat în multe ape sau turnul încep să se estompeze ca și exprimare volumetrică și detaliere.

Din 1930 începe o exprimare în modernistă prin câteva case dar care câștigă detalii art-deco. Anii 1933-1934 înclină direcția spre un art deco clar definit prin volumetrii tăioase, dar cu piese de detaliu, ca și mici basoreliefuri, piese decorative de feronerie, detalii de suprafețe, riflaje volumetrice.

Pentru edificiile bancare utilizează un limbaj art deco cu expresie clasică, coloane angajate, în ordin colosal cu compoziții tip, în trei registre, de sorginte clasică. La final de anii 30 încearcă o revenire la detalii îmbogățite, prin proporții și detalieri specifice unui art déco de inspirație maură, colane cu fusuri subțiri, linii înclinate. Se poate vorbi de o filieră clasicizantă, un art deco epurat ca și formă, cu proporții mai pline, mai greoi, utilizat cu preponderență la vile.

Proiectul mausoleului de la Mărășești este un exemplu de transformări și schimbări de stil în decurs de aproape 20 de ani, unde putem analiza același volum tratat în stiluri diferite, de la neoromânesc la art deco.

Arhitectura industrială este sub egida ideii de funcționalism în primul rând, dar piesele industriale din Câmpia Turzii sunt susținătoare ale unui discurs modern unde volumele se exprimă.

Piesele de arhitectura industrială pe care le proiectează după anii 50 sunt sub auspiciile stilului clasicist al sovietelor.

Tranziția arhitectului Cristinel este făcută de la stilul național la modernism art deco și mai apoi la realismul sovietic.

Un arhitect care își clădește renumele cu edificii reprezentative pentru România

modernă, care definește orașe creează clădiri etalon, trece printr-o perioadă oareșcum intermediară lucrând la Câmpia Turzii unde anul 1947 îl surprinde cu o datorie neplătită de 250000 de lei, valoare de proiectare, dar care nu este acoperită de nici un act⁶. și care ajunge să fie șef de atelier la IPCMC – proiecte industriale și să elaboreze proiecte de arhitectură industrială, dar totuși cu o poziție care îi recunoaște ceva din prestigiul meseriei ca și șef de atelier.

Lucrările marcante elaborate, în număr de aproximativ 90 de proiecte până în anul 1948, au ca și piese marcante proiecte dezvoltate în mai mulți ani.

Per ansamblu satul Mărăști este o construcție fără corespondent la nivel național și internațional în arhitectura anilor 1920. Este o încercare programatică, asumată de a genera o comunitate funcțională, regenerată, cu toate elementele de la școală până la biserică, păstrând caracterul inițial al satului tradițional pe care s-au grefat câteva idei reglatoare ale lui Cristinel.

Biserica neamului Mausoleul Mărășești este un foarte bun barometru al producției de arhitectură oficiale din perioada interbelică cu putere de reprezentare a discursului oficial al statului în cadrul definirii statului național, și exemplificarea stilului național în tranziția lui de la neoromânesc la un stil clasicist, art-deco cu valențe clasice.

Contribuții personale

Contribuțiile aduse domeniului istoriei și teoriei arhitecturii se regăsesc pe parcursul acestei teze. Contribuțiile se leagă de scoaterea la lumină a mai multor proiecte și studii despre o perioadă a arhitecturii întinsă pe aproape 40 de ani, legate de unul dintre cei mai prolifici arhitecți din această epocă. Principalele contribuții sunt:

- studiul asupra Satului Mărăști, evidențiind demersurile și proiectele elaborate pentru refacerea Câmpului istoric, proiecte necunoscute până acum; evidențierea unui proiect unic ca și elaborare și desfășurare în istoria arhitecturii românești
- studiul asupra Casei de cultură din Hunedoara, arhitect Gipsy Porumbescu, proiect de început în cariera acestuia, element ce întregeste imaginea producției de arhitectură de la începutul anilor '60;
- relevarea și scoaterea la lumină a proiectului și a evoluției unui proiect timp de 17 ani — Mausoleul de la Mărășești;
- generarea unei imagini asupra nașterii unui oraș industrial, Câmpia Turzii;
- generarea unei imagini de ansamblu a creației arhitectului Georges Cristinel, personalitate marcantă a producției de arhitectură din perioada interbelică;
- scoaterea la lumină a unui număr de proiecte importante elaborate de Cristinel în arealul Transilvan, necunoscute până acum;
- contribuția la formarea unei imagini despre proiectarea de biserici ortodoxe în arealul transilvan.
 - Consider că, prin elementele găsite și prezentate în teză, întregim imaginea producției de arhitectură din perioada interbelică și, mai mult, începem să generăm o istorie a arhitecturii în Noile teritorii, Transilvania și Banat, pete negre în discursul general de până acum

⁶ ANR CJ dosar 1208, situație plăți proiecte 1947